

MEIDEN IN IRAN

HANDLEIDING SCHOLENWERKER EN DOCENT

Deze Rights Supporters-actie is geschreven voor klas 1, 2 en 3 van het voortgezet onderwijs

1 Introductie (5 min)

Stel jezelf voor en vertel kort iets over het werk van Amnesty International.

Hierna keuze uit twee opties: inleiding A of B (10 minuten)

2 Inleiding A

Vertoon het beeldmateriaal over Iran. Vertel dat de leerlingen kijkvragen moeten maken en neem deze kort met hen door. De kijkvragen staan ook op het werkblad van de leerlingen. Het fragment duurt ongeveer acht minuten. De leerlingen maken de kijkvragen. Daarna kort, klassikaal bespreken.

Kijkvragen bij beeldmateriaal Iran

(uit: Een koffer van herinnering, gemaakt door Eveline van Dijck)

- *Waarom zijn de ouders van Mytra uit Iran gevlucht?*
Zij waren politiek actief. Zij wilden een democratischer Iran. Zij strijden voor een 'normaal' land.
- *Nederlanders vragen Mytra vaak waar zij vandaan komt. Wat zegt Mytra over hoe Nederlanders tegen buitenlanders aankijken?*
Mytra vindt dat Nederlanders onderscheid maken tussen zichzelf en buitenlanders en dat vindt zij niet leuk. Mensen denken vaak dat zij bijvoorbeeld uit Turkije komt en als ze dan zegt dat ze Iraanse is, zeggen de mensen 'Oh!'. 'Turken, Marokkanen of Iraniërs, wat maakt dat nou uit', vindt Mytra. 'In Nederland ben je als buitenlander een buitenstaander, waar je ook vandaan komt. Maar zijzelf is net zo vreemd en net zo gewoon als Nederlandse mensen.'
- *Mytra zegt dat Iran 'nog in de middeleeuwen leeft'. Leg uit wat zij bedoelt aan de hand van twee voorbeelden.*
Mensen moeten 'normaal' doen, vrouwen moeten zich volgens regels kleden met bijvoorbeeld een hoofddoek, (stok)slag en steniging zijn straffen.
- *Mytra heeft in wel zeven verschillende landen gewoond. Ze vergelijkt verhuizen van het ene naar het andere land met bergbeklimmen. Leg uit wat zij hiermee bedoelt.*
Telkens als je je ergens thuis voelt, heb je zogenaamd de top bereikt, maar als je denkt dat je daar even zult blijven, moet je weer weg. En dan moet je opnieuw in een nieuw land hard je best doen om je weer thuis te voelen. Dat voelt alsof je een berg moet beklimmen. En het duurt zo lang voor je de top opnieuw bereikt hebt.

Lesopzet

1 Introductie

2 - Inleiding A of
- Inleiding B

3 Kern

4 Verwerking

5 Actie

6 Achtergrondinformatie case

7 Achtergrondinformatie Iran

Inleiding B

Maak een woordweb met de leerlingen. Schrijf groot IRAN op het bord en teken er een cirkel omheen. Stel de vraag aan de hele klas: waar denk je aan bij Iran? Wat weet je van Iran? Steek je vinger in de lucht als je iets weet. Schrijf alles op rond het woord Iran. Bespreek daarna kort het woordweb.

3 Kern (10 minuten)

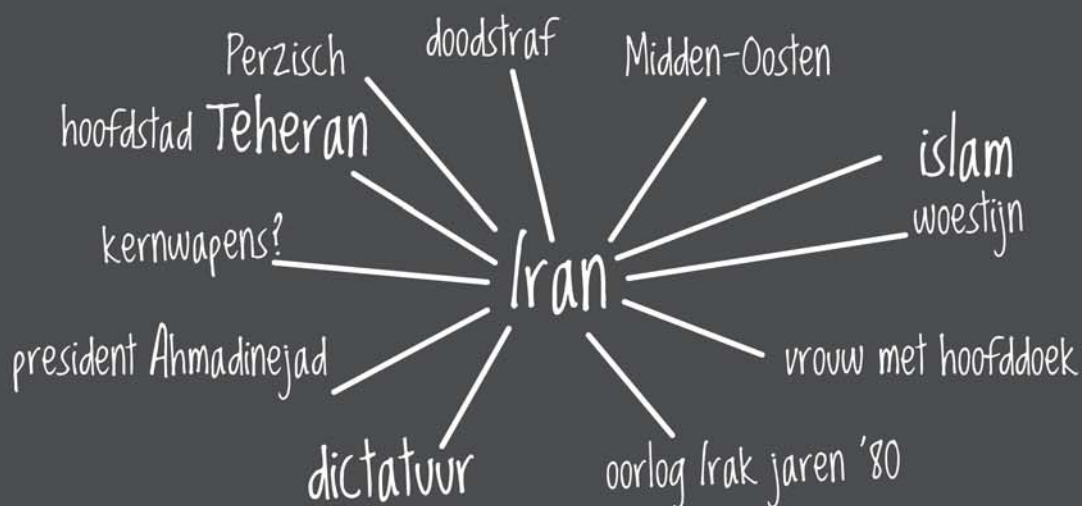
Werkwijze:

Bespreek duidelijk de mensenrechtenschendingen in Iran aan de hand van de vier onderstaande punten.

- Discriminatie van vrouwen (= belangrijkste punt deze les)
- Vrijheid van meningsuiting
- Homoseksualiteit
- Doodstraf

Bespreek natuurlijk ook kort de standpunten van Amnesty in deze kwesties. Zie hiervoor de achtergrondinformatie, deze is uitgebreider dan alleen de vier besprekpunten.

Het woordweb kan er ongeveer zo uit komen te zien

4 Verwerking

(15 minuten, vragen aan de hand van het boek *Persepolis*)

Werkwijze:

Over de positie van meisjes en vrouwen zijn drie striptekeningen uit het boek *Persepolis* van Marjane Satrapi opgenomen. Bij deze strips zijn verschillende vragen gemaakt. De leerlingen kunnen alleen of in tweetallen deze vragen beantwoorden. Bespreek daarna klassikaal de antwoorden.

Informatie *Persepolis*

Het boek *Persepolis* is geschreven door Marjane Satrapi. Zij heeft haar levensverhaal opgetekend in deze strip. De hoofdpersoon is dus Marjane zelf. Zij woont nu in Frankrijk en heeft haar vaderland, Iran, verlaten. Het boek vertelt hoe het is om als meisje op te groeien in Iran, om een religieuze revolutie mee te maken (1979 neemt Ayatollah Khomeini de macht over) en over de oorlog tegen Irak (1980-1988). Ze vertelt over hoe meisjes en vrouwen leven in Iran. Over wat zij niet mogen, zoals met los haar de straat op gaan en hand in hand met je vriendje lopen. Maar ze laat ook allerlei herkenbare dingen zien, voor alle meisjes en vrouwen in de wereld.

(*Persepolis*, Marjane Satrapi, L'Association, Parijs, 2005. Nederlandse vertaling Toon Dohmen en Uitgeverij Atlas 2005. Afgebeelde strips zijn te vinden op pagina 306, 307 en 342.)

HANDLEIDING SCHOLENWERKER EN DOCENT

Waarom mogen vrouwen niet rennen? *

Dat is onzedelijk en past niet bij vrouwen. Mannen kunnen tot allerlei ongepaste gedachten komen als zij vrouwen zo zien rennen. Franse vrouwen mogen bijvoorbeeld ook niet dansen op straat.

Waarom is het eigenlijk niet slim van Marjane om te schreeuwen tegen die mannen? *

Omdat zij dan de 'politieagenten' (overheidsmensen, ook wel 'wachters van de revolutie' genoemd) beledigt. En als zij dat doet kan zij worden opgepakt.

IK HEB ZO HARD GESCHREEUWD DAT ZE ME NIET EENS DURFDEN TE ARRESTEREN.

Op het eerste plaatje zie je twee vrouwen. Noem twee dingen waaraan je kunt zien dat zij zich verzetten tegen de strenge regering.

* Zichtbaar haar, lippenstift, rouge, zonnebril.

MEIDEN IN IRAN

HANDLEIDING SCHOLENWERKER EN DOCENT

Marjane moest een hele dag op het comité zitten vanwege haar rode schoenen. Waarom was dat denk je?

* Rode schoenen trekken te veel aandacht. Er zijn allerlei regels voor kleding. Schoenen mogen geen hoge hakken hebben en je voeten mogen niet bloot te zien zijn. Verder mag men alleen donkere kleuren dragen.

Voor ons is vrijheid van menings-uiting en (kritische) vragen stellen aan de regering heel normaal. In Iran is dat niet zo. Toch denken de meisjes en vrouwen daar meer na of hun hoofddoek goed zit en of ze niet te veel make-up of hebben. Hoe komt dat volgens Marjane?

* Omdat die vrouwen bang zijn, bang voor de zedenpolitie en de overheid. Als je bang bent denk je niet aan

Zaken als vrijheid van meningsuiting of hoe het gaat met politieke gevangenen. Je denkt alleen maar 'ik moet ervoor zorgen dat ik niet word opgepakt'. De mensen die wel nadenken over hun rechten en wat hen allemaal ontzegd wordt en die er wat aan willen doen, kunnen worden opgepakt. Als je bang bent, denk je niet meer na. Dat is precies de bedoeling van zo'n regering.

Moelijke woorden

- autoriteiten = degenen die de baas zijn in een land
- voorwendsel = smoes, verzonden reden
- comité = bureau van de overheid
- dictatuur = politiek systeem waarbij één persoon of een groep personen alle macht in handen heeft of hebben
- repressie = onderdrukking

MEIDEN IN IRAN

HANDLEIDING SCHOLENWERKER EN DOCENT

Marjane stelt vast dat de situatie voor vrouwen in Iran zo moeilijk is dat ze uitroept: "Ik wil weg uit dit land!" Begrijp jij waarom ze dit zegt? Leg uit.

* Velen zullen 'ja' antwoorden. Omdat iedereen anders is, maar wel gelijk. Vrouwen in Iran worden gezien als tweederangs burgers. Zij worden bij wet gediscrimineerd en worden bang gemaakt, omdat zij zoveel regels moeten naleven.

Vragen:

Noem drie dingen waarin vrouwen minder of geen rechten hebben en die zo ook in de wet zijn vastgelegd. (Kijk ook bij de achtergrondinformatie).

* Getuigenissen van vrouwen in rechtszaken zijn de helft minder waard dan die van mannen, vrouwen mogen niet scheiden van hun man, de man houdt het recht op de kinderen bij een echtscheiding, vrouwen die vreemdgaan kunnen worden gestenigd, veel banen bij de overheid zijn verboden voor vrouwen.

Geef redenen waarom mensen daadwerkelijk hun land verlaten.

* Hiervoor zijn diverse redenen denkbaar: oorlog, schending van mensenrechten, geloofsovertuiging, gebrek aan politieke rechten, seksuele oriëntatie.

Wanneer zou jij niet langer in een land willen wonen?

* Open vraag

Moeilijke woorden

Vrijheid van expressie = de vrijheid die je hebt om jezelf uit te drukken

Diplomaat = ambtenaar die in een ander land zijn regering vertegenwoordigt

5 Actie (10 minuten)

Werkwijze

Vertel over de Campagne voor Gelijkheid. Leg uit wat deze groep doet (zie achtergrondinformatie). De leerlingen kunnen de solidariteitskaarten tekenen. Thuis kunnen zij hun handtekening op website van de Campagne voor Gelijkheid zetten: www.campaign4equality.info/english

Achtergrondinformatie case

De Campagne voor Gelijkheid wil een einde maken aan de discriminatie van vrouwen in Iran. De organisatie wil één miljoen handtekeningen verzamelen om de oproep om de wetgeving aan te passen kracht bij te zetten. De mensen achter deze campagne worden lastiggevallen door de autoriteiten en worden gearresteerd. Nasim Sarabandi en Fatemeh Dehdashti zijn twee vrouwen die zijn opgepakt voor hun activiteiten in deze campagne. De aanklacht luidde dat zij door hun propaganda een bedreiging vormden voor de nationale veiligheid. De vrouwen zijn de eersten die zijn veroordeeld voor het verzamelen van handtekeningen. Nog steeds zitten andere vrouwen die betrokken zijn bij deze campagne vast, zonder aanklacht of proces. De autoriteiten blokkeren continu de website van Campagne voor Gelijkheid. (zie: www.campaign4equality.info/english)

Achtergrondinformatie Iran

* Discriminatie van vrouwen

Vrouwen worden op grote schaal gediscrimineerd, zowel in de wet als in de praktijk. Duizenden vrouwen zijn gearresteerd, omdat zij niet voldeden aan de verplichte kledingvoorschriften. Vrouwen zijn namelijk verplicht een hoofddoek en een jas tot over de knie en met lange mouwen te dragen. In een huwelijk heeft een vrouw veel minder rechten dan haar man. Wanneer er een erfenis verdeeld moet worden, krijgen vrouwen daar altijd maar een heel klein deel van. Veel banen bij de overheid zijn verboden voor vrouwen. In de rechtbank telt een verklaring van een vrouw half zo zwaar als die van een man. Een vrouw kan geen rechter zijn. Wie een misdaad pleegt tegen een vrouw, krijgt een lagere straf dan iemand die een misdaad pleegt tegen een man. Wanneer een vrouw vreemdgaat, kan zij worden gestenigd, de man niet.

* Vrijheid van meningsuiting

De vrijheid van meningsuiting wordt door de Iraanse autoriteiten onderdrukt. Journalisten, schrijvers, geleerden, voorvechters voor de mensenrechten en in het bijzonder die van de rechten van vrouwen, kunnen worden opgepakt. Zij krijgen dan bijvoorbeeld een reisverbod. Ook kan hun (mensenrechten)organisatie worden verboden. Dat verbod kan jaren gelden. Demonstraties leiden vaak tot massa-arrestaties en oneerlijke processen. Tegen studenten die opkomen voor mensenrechten worden strenge maatregelen genomen, waaronder arrestaties op vage gronden. Ook kunnen zij worden gemarteld. De overheid geeft Iraniërs maar beperkt toegang tot internet.

* Homoseksualiteit

Homoseksualiteit is in Iran verboden. Homo's en lesbiennes krijgen veel te maken met verbaal (mondeling) geweld. Minderjarige homoseksuelen worden op school gepest. Verder vinden zij minder gemakkelijk een baan en een huis. Ook toegang tot medische zorg is moeilijker voor hen. Als zij opkomen voor hun rechten lopen ze kans om bedreigd te worden. Mannen en vrouwen lopen vanwege hun seksuele oriëntatie het gevaar opgepakt te worden en soms lopen ze zelfs het risico om te worden gedood.

* Doodstraf

In 2007 zijn er meer mensen dan voorheen in Iran ter dood gebracht. Volgens de rapporten van Amnesty International is bij ten minste 335 mensen de doodstraf toegepast. Vermoed wordt dat het werkelijke aantal hoger ligt. Vaak worden mensen in het openbaar opgehangen. Mensen kunnen in Iran ter dood worden veroordeeld voor bijvoorbeeld drugsmokkel, moord, gewapende overval, spionage en seksuele misdrijven. In 2007 werden ook mensen geëxecuteerd die jonger dan achttien jaar waren ten tijde

Meer doen?

van hun misdrijf. Iran heeft weliswaar een verdrag van de Verenigde Naties ondertekend waarin staat dat minderjarigen niet de doodstraf opgelegd mogen krijgen, maar daar houdt Iran zich dus niet aan. Het is geregeld voorgekomen dat kinderen vastzaten tot ze achttien jaar werden, waarna alsnog het doodvonnis werd voltrokken. Deze jonge volwassenen worden dus ter dood gebracht voor misdaden die zij begingen toen zij nog minderjarig waren. Een voorbeeld is Reza Hejazi. Hij beging een moord toen hij vijftien jaar was. Vijf jaar later, op 19 augustus 2008, is Reza (20) opgehangen in de gevangenis van Isfahan. Zijn advocaat was hiervan niet op de hoogte. Wettelijk moet een advocaat 48 uur van tevoren op de hoogte worden gebracht van de ophanging. Sinds 1990 werden in Iran ten minste 37 jongeren geëxecuteerd. In 2007 werd bij ten minste zeven jongeren het doodvonnis voltrokken en in 2008 werden zeker zes jongeren geëxecuteerd. Zij hadden de wet overtreden vóór hun achttiende. Er zitten nog zeker 130 minderjarigen vast in de dodencel, hoewel het werkelijke aantal veel hoger kan zijn. In oktober 2008 maakte Iran bekend dat minderjarigen niet langer de doodstraf opgelegd kunnen krijgen en dat de gerechtshoven was opgedragen geen doodvonnissen voor minderjarigen meer te voltrekken. Amnesty International twijfelt of Iran zich hieraan gaat houden. Een eerdere richtlijn uit 2002 die stening zou beëindigen is nooit uitgevoerd.

* Marteling en mishandeling

Marteling en mishandeling komen nog steeds voor in gevangenissen en detentiecentra. De voorarresten zijn lang. Gevangenen mogen dan vaak niet worden bezocht door een advocaat of familieleden. Juist in deze periode waarin ze van de buitenwereld zijn afgesloten, worden vaak gevangenen gemarteld. Naar verluidt zijn er gevangenen die sterven door de martelingen. Ten minste 335 mensen werden geëxecuteerd, onder wie zeven kindmisdadigers. Veroordelingen tot stening tot de dood erop volgt, amputaties en afranselingen worden nog steeds toegepast en zelfs uitgebreid.

* Onderdrukking van minderheden

Etnische minderheden die opkomen voor hun culturele en politieke rechten worden onderdrukt. Er zijn in Iran vier minderheidsgroeperingen: de Ahwazi Arabieren, de Azerbeidzjanen, de Baluchis en de Koerden. Zo zijn honderden Azerbeidzjanen in het afgelopen jaar gearresteerd vanwege het bijwonen van een vreedzame demonstratie, die opriep voor het gebruik van hun eigen taal in scholen in hun regio.

Leerlingen kunnen aangeven vaker acties van Amnesty te willen ondersteunen. Dit kan door zich aan te melden voor het Jongeren Actienetwerk. Dit kan op www.youngamnesty.nl

Leerlingen kunnen hun maatschappelijke stage invullen bij Amnesty International. Kijk op www.youngamnesty.nl of ga direct naar <http://mas.amnesty.nl>

Amnesty International streeft naar een wereld waarin iedereen alle rechten geniet die zijn vastgelegd in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en andere internationale mensenrechtendocumenten. Amnesty doet onderzoek en voert actie gericht op het tegengaan en stoppen van ernstige schendingen van al deze rechten.

Amnesty International
Postbus 1968
1000 BZ Amsterdam

T (020) 626 44 36
E amnesty@amnesty.nl
I www.youngamnesty.nl

